

TOMAS BALVEY, HISTORIADOR

(FRAGMENT D'UN ESTUDI BIOGRÀFIC D'EN TOMÁS BALVEY I BAS)

Ja d'alguns anys ençà, en nosaltres va associat, i intimament lligat, el nom de Tomàs Balvey al de Cardedeu, la vila nadiua del nostre estimat amic. Es perquè nosaltres coneixem En Balvey i sabem de la seva obra immensa, inconcebible... Hem estat a casa seva. Hem vist el seu arxiu, el seu museu; tota la vida del seu poble, en els seus aspectes més diversos, pacientment recollida i ordenada... Hem fullejat les notes documentades que ell guarda com un tresor, en les quals hi ha la història "humana" de la vila de Cardedeu, de la "seva" vila... Pocs saben la tasca que ha realitzat el vell apotecari, sempre enderiat per a conèixer la vida dels seus avantpassats! Pocs saben que tots aquells quadros i aquelles vitrines i armaris i caixes plenes de pergamins, de monedes velles, de papers tots esgrogueïts, de robes arnades, de trossos de terrissa, que fan reviure el passat d'un poble, són tota la vida d'un home pacient i estudiós!... Pocs saben el treball i l'esforç que representa el recull de tantes coses "sense valor", i els viatges fets a tots indrets, i les hores i els dies perduts en el camp, a les golfes de les cases, als arxius, a les biblioteques, a la recerca de tantes coses "inútils"!

Nosaltres coneixem aquesta obra feta per En Tomàs Balvey i per això no sabem com deslligar el seu nom del de la seva vila. I mentre esperem que li sigui retut l'homenatge justíssim que el seu poble li deu en justa correspondència a l'afecte que ell li té,—homenatge que també li deuen les organitzacions que laboren per la història i el retrobament de Catalunya,— nosaltres li fem ofrena, en aquestes planes, de la nostra amistat i de la nostra admiració.

A l'arxiu Balvey hi ha dipositat tot el passat de Cardedeu. Per a lograr aquest fi i esperonat pel desig que des de molt jove ha sentit d'esbrinar l'antigüetat del poble que el vegé néixer, peregrí de l'ideal, ha examinat, pam a pam tot el terreny que forma el terme municipal i parroquial. Així, ha descobert i recollit en diferents llocs restes de terrissa i pedra treballada, en els què ha llegit la vida, costums i grau de civilització en que es desenrotllà l'existència dels primers pobladors de Cardedeu, ja que no hi ha altres documents que aquests, per a esbrinar-ho.

Per la seva importància, és de notar el descobriment que féu de les restes d'un poblet romà en el lloc dit Camp de les Pareres, del pla de Rifanyós.

La troballa per aquells indrets amb certa abundància de fragments de terrissa, vidre i teula romana, així com d'algunes monedes que li proporcionà un pagès que cuidava d'aquells camps, el portà a dedicar la seva màxima atenció a aquell veral, en el què, després de fer investigacions durant molt temps, hi descobrí unes banyeres toscament construïdes i un paviment romà; aquest, a uns dos pams de fondària, del què en deixà al descobert una extensió de 75 metres quadrats, i després de fer-ne treure una fotografia per a l'Institut d'Estudis Catalans, tornà a tapar-lo per a evitar que es deteriorés. (Any 1917).

També descobrí un forn d'ànfores romanes en el lloc dit

«Can Cullet», d'El Coll, terme de Llinàs, on es troben en molta abundància fragments força interessants (1).

La perseverància amb que ha treballat per la conquesta del fi desitjat queda plasmada en el seu museu, on s'hi troben classificats pels més eminents arqueòlegs catalans, fragments de terrissa de l'edat del ferro, ibèrica, romana; capitells, cornises i brancals visigòtics, romànics, gòtics; monedes ibèriques, celtibèriques i romanes, i a més, nombrosos fragments i objectes, la sola menció dels quals faria aquest treball incabable, que constitueixen una importantíssima col·lecció d'inestimable valor per a Cardedeu, ja que, seguint al peu de la lletra la màxima del propi senyor Balvey: «No s'ha d'oblidar que té més importància per a nosaltres una moneda ibèrica trobada en el terme, que el que posseïssim la tela d'un pintor de renom, foraster», la seva principal condició és que tenen relació directa amb la vida antiga de la nostra Vila, i constitueixen el patrimoni espiritual de la seva proto-història, i permeten fer la conjectura de que la seva antigor traspasa l'era cristiana.

Des de l'any 1010, data del document més antic que ha trobat fins avui, el qual l'anà a cercar a l'arxiu de la catedral de Vic, li ha estat possible esbossar sobre bases més fermes la

L'Agrupació Excursionista de Granollers, seguint les peïjades del senyor Balvey, logrà descobrir una ànfora completa, encara que basian fragmentada (3 abril 1932).